
CYFARFOD ARBENNIG O'R PWYLLGOR SAFONAU, 29.07.14

Presennol:-

Aelodau Annibynnol:- Mr Gwilym Ellis Evans (Cadeirydd), Ms Linda Byrne, Miss Margaret Jones, Mr Sam Soysa a Dr Einir Young.

Aelod Pwyllgor Cymuned:- Y Cynghorydd David Clay.

Hefyd yn bresennol:

Ar ran Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru – Julie Ann Quinn (Swyddog Ymchwilio) Swyddogion Cyngor Gwynedd – Iwan Evans (Dirprwy Swyddog Monitro) ac Eirian Roberts (Swyddog Cefnogi Aelodau a Chraffu).

Ymddiheuriadau:- Y Cynghorwyr Michael Sol Owen ac Eryl Jones-Williams (aelodau etholedig).

1. DATGAN BUDDIANT PERSONOL

Ni dderbyniwyd datganiad o fuddiant personol gan unrhyw aelod oedd yn bresennol.

2. CWYN YN ERBYN Y CYNGHORYDD NANCY CLARKE, CYNGOR TREF TYWYN

Croesawodd y Cadeirydd bawb i'r gwrandawriad a gofynnodd i bawb oedd yn bresennol gyflwyno'u hunain.

Yna, esboniodd y Cadeirydd natur / fformat y gwrandawriad.

Ystyriodd y Pwyllgor adroddiad gan Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru ynglŷn â thoriad honedig o God Ymddygiad Aelodau Cyngor Tref Tywyn gan y Cynghorydd Nancy Clarke, a gyfeiriwyd i'r Pwyllgor Safonau gan yr Ombwdsmon am benderfyniad.

Derbyniodd yr Ombwdsmon gwynion ar 17 Mehefin, 15 Gorffennaf a 19 Medi 2013, fod y Cynghorydd Nancy Elizabeth Clarke wedi methu â chadw at God Ymddygiad Aelodau Cyngor Tref Tywyn. Honnwyd bod y Cynghorydd Clarke wedi methu â datgan buddiant personol sy'n rhagfarnu, wedi rhoi sylwadau ac wedi pleidleisio yng nghyfarfodydd Pwyllgor Cyllid y Cyngor ar 21 Mai, 4 Gorffennaf a 10 Medi 2013 ac yng nghyfarfodydd y Cyngor ar 29 Mai, 10 Gorffennaf ac 11 Medi 2013. Honnwyd y dylai'r Cynghorydd Clarke fod wedi datgan diddordeb a gadael yr ystafell pan drafodwyd eitemau a oedd yn ymwneud â Siambr Fasnach a Thwristiaeth Tywyn a'r Fro ("y SFaTh"), oherwydd hanes diweddar chwerw a'i hanghydfod gyda'r SFaTh ar hyn o bryd. Honnir yn ogystal i'r Cynghorydd Clarke wneud sylwadau di-sail am y SFaTh mewn ymgais i'w atal rhag derbyn cymorth ariannol gan y Cyngor.

Penderfynodd yr Ombwdsmon ymchwilio a oedd y Cynghorydd Clarke wedi methu â chydymffurfio ag unrhyw rai o ddarpariaethau isod y Cod Ymddygiad:

"6.- rhaid i [aelod] -

(1) (a) beidio ag ymddwyn mewn ffordd y gellid yn rhesymol ei hystyried yn un sy'n dwyn anfri ar [ei] swydd."

7. rhaid i [aelod] -

(1) (a) yn ei gapasiti swyddogol neu fel arall, beidio â defnyddio neu geisio defnyddio ei safle yn amhriodol i roi neu i sicrhau mantais iddo ef ei hun neu i unrhyw berson arall, neu greu neu osgoi anfantais iddo ef ei hun neu i unrhyw berson arall

8a. rhaid i [aelod] –

(1)(a) wrth gyfrannu mewn cyfarfodydd neu wneud penderfyniadau ynghylch busnes y mae a wnelo'r Awdurdod ag ef, wneud hynny ar sail rhinweddau'r amgylchiadau o dan sylw ac er budd y cyhoedd.

11(1) Pan fydd gan aelod fuddiant personol mewn unrhyw fusnes y mae a wnelo'r Awdurdod ag ef ac y bydd yn bresennol mewn cyfarfod lle y caiff y busnes hwnnw ei ystyried, rhaid iddo ddatgelu ar lafar gerbron y cyfarfod hwnnw fodolaeth a natur y buddiant hwnnw cyn i'r cyfarfod ystyried y busnes neu ar ddechrau'r ystyriaeth, neu pan ddaw'r buddiant i'r amlwg.

10(2)(c)(i) Rhaid [i aelod] ystyried bod ganddo fuddiant personol mewn unrhyw fusnes y mae a wnelo'r Awdurdod ag ef pe byddai'n rhesymol ystyried penderfyniad arno yn benderfyniad a fyddai'n effeithio ar lesiant neu sefyllfa ariannol unrhyw berson y mae ganddo gysylltiad personol agos ag ef.

14(1) (a) rhaid i aelod, os bydd ganddo fuddiant sy'n rhagfarnu mewn unrhyw fusnes y mae a wnelo'r Awdurdod ag ef, oni bai ei fod wedi derbyn gollyngiad gan bwyllgor Safonau'r Awdurdod -

(a) ymadael â'r ystafell, y siambr neu'r man lle y mae cyfarfod i ystyried y busnes yn cael ei gynnal,

(c) peidio â cheisio dylanwadu ar benderfyniad ynghylch y busnes hwnnw;"

Ar ddechrau'r gwrandawriad, gofynnodd y Cynghorydd Clarke am ganiatâd i gyflwyno trawsgrifiad o ddyfarniad ysgrifenedig y Dirprwy Farnwr Rhanbarth Parsons yn Llys Siroi Aberystwyth ar 26 Mehefin 2014 yn gwrthod yr honiad yn erbyn y Cynghorydd Nancy Elizabeth Clarke a gyflwynwyd gan yr Achwynydd. Penderfynwyd, ar ôl derbyn cyngor y Dirprwy Swyddog Monitro na ddylid ond caniatáu dogfennau wedi'u cyflwyno'n hwyr mewn amgylchiadau eithriadol ac nad oedd y ddogfen o berthnasedd uniongyrchol i'r materion a oedd ger bron y Pwyllgor ac felly na ddylid derbyn y ddogfen.

Ystyriodd y Pwyllgor Safonau adroddiad y Rheolwr Cydymffurfiaeth ac Iaith, adroddiad ysgrifenedig ymchwiliad yr Ombwdsmon a chyflwyniadau llafar gan Julie Ann Quinn, Swyddog Ymchwil, y Cynghorydd Nancy Elizabeth Clarke a Mark Kendell yn ogystal â chyflwyniadau ysgrifenedig y Cynghorydd Clarke, Alex Lovett a Victoria Knapp.

Yna, ymneilltuodd y Pwyllgor i ystyried ei benderfyniad.

Ar ôl dod i benderfyniad, fe wnaeth y Pwyllgor ailymgynnull a chyhoeddodd y Cadeirydd fod y Pwyllgor Safonau wedi penderfynu fod y Cynghorydd Nancy Clarke wedi methu â chydymffurfio â'r Côd Ymarfer fel a ganlyn:-

(1) Canfu'r Pwyllgor fod y Cynghorydd Clarke wedi torri paragraff 14(1)(a) (e) y Cod Ymddygiad.

Roedd y rhesymau am benderfyniad y Pwyllgor fel a ganlyn:-

Canfu'r Pwyllgor fod yr amgylchiadau lle y daeth aelodaeth ffurfiol y Cynghorydd Clarke o'r SFaTh i ben yn ail hanner 2012 wedi arwain at anghydfod chwerw a oedd yn parhau rhwng Cadeirydd y SFaTh, y Cynghorydd Michael Stevens a'r Cynghorydd Clarke. Roedd yr anghydfod yn cynnwys gohebiaeth rhwng cyfreithwyr ynghylch adfer dogfennau'r SFaTh gan y Cynghorydd Clarke. Cadarnhawyd gan dystiolaeth gan y Cynghorydd Clarke a Mr Mark Kendall fod yr anghydfod yn parhau a'i fod yn bodoli bryd hynny. Roedd yr anghydfod yn cynnwys ymgais gan y Cynghorydd Michael Stevens yr ymddengys ar ran y SFaTh i adfer costau cyfreithiol o £1824.00 gan y Cynghorydd Clarke. Roedd hyn yn destun ymgyfreithiad yn y Llys Sirol. Roedd y materion hyn yn mynd rhagddynt yn ystod y cyfnod rhwng 21 Mai a 11 Medi 2013 ac yn parhau wedi hynny. Roedd y Pwyllgor yn fodlon fod y materion hyn yn ymwneud â'r SFaTh.

Penderfynodd y Pwyllgor, gan ystyried Arweiniad yr Ombwdsmon ar y Cod Ymddygiad, fod amgylchiadau perthynas y Cynghorydd Clarke gyda'r SFaTh, yr hanes chwerw a'r anghydfod a oedd yn parhau rhyngddynt yn cyfrif fel cysylltiad personol agos er dibenion paragraff 10(2) y Cod Ymddygiad Aelodau a bod natur y cysylltiad hwn yn golygu fod yna ddiddordeb a oedd yn rhagfarnu er dibenion paragraff 12(1).

Yn ogystal, canfu'r Pwyllgor, ac ni wadwyd hyn, fod y Cynghorydd Clarke wedi mynychu cyfarfodydd Pwyllgor Cyllid y Cyngor Tref ar 21 Mai, 4 Gorffennaf a 10 Medi a chyfarfodydd y Cyngor ar 29 Mai, 10 Gorffennaf a 11 Medi lle y trafodwyd materion yn ymwneud â'r SFaTh ac y gwnaed penderfyniadau yn eu cylch. Nid oedd y Cynghorydd Clarke wedi datgan bodolaeth unrhyw fuddiant yn unrhyw un o'r cyfarfodydd hyn, a methodd â gadael y cyfarfodydd hynny, gan dorri'r Cod Ymddygiad Aelodau.

- (2) Canfu'r Pwyllgor fod y Cynghorydd Clarke wedi torri paragraff 7(a) a 14(1)(c) y Cod Ymddygiad.

Roedd y rhesymau am benderfyniad y Pwyllgor fel a ganlyn:-

Canfu'r Pwyllgor fod y Cynghorydd Clarke, oedd â buddiant a oedd yn rhagfarnu yn y mater ac nad oedd wedi datgan y buddiant hwnnw, wedi cymryd rhan mewn cyfarfodydd Pwyllgor a chyfarfodydd o'r Cyngor, ac yn arbennig y cyfarfod ar 10 Gorffennaf 2013 lle y dadleuodd yn erbyn cais gan y SFaTh am £3000 o gymorth ariannol a phleidleisiodd yn erbyn cynnig i roi £2000 o gymorth ariannol iddynt er ei bod hefyd wedi pleidleisio o blaid cynnig i roi £1000 o gefnogaeth ariannol.

Gan ystyried bodolaeth y buddiant a oedd yn rhagfarnu a chefnidir y chwerwedd a'r anghydfod rhwng y SFaTh a'r Cynghorydd Clarke, roedd y Pwyllgor yn ystyried fod y ffaith ei bod wedi cymryd rhan ac wedi cyfrannu yn y cyfarfodydd hyn yn amhriodol a chyfystyr ag ymgais i ddylanwadu ar benderfyniad ar y busnes a rhoi anfantais i'r SFaTh.

- (3) Canfu'r Pwyllgor fod y Cynghorydd Clarke wedi torri paragraff 8(a) y Cod Ymddygiad Aelodau.

Roedd y rhesymau am benderfyniad y Pwyllgor fel a ganlyn:-

Canfu'r Pwyllgor fod y Cynghorydd Clarke wedi paratoi nodyn manwl o'i chyfraniad i drafodaeth y Cyngor ar gais y SFaTh am gyfraniad o £3000. Trafodwyd y mater yn y

Pwyllgor Cyllid a oedd wedi argymhell cyfraniad o £1000. Er ei fod o'r farn nad oedd i Gyngorydd baratoi nodyn o'r hyn yr oedd yn dymuno ei ddweud mewn Pwyllgor yn ei hanfod yn beth amhriodol, canfu'r Pwyllgor fod tystiolaeth arall yn bodoli i ddangos fod y Cynghorydd Clarke wedi mynychu'r cyfarfod gyda meddwl caeedig ac nad oedd yn barod i ystyried dadleuon eraill na chynigion eraill. Yn benodol, canfu'r Pwyllgor yn ystod y cyfweiliad gyda'r Swyddog Ymchwilio, fod y Cynghorydd Clarke wedi datgan ei bod yn fwriadol wedi dal ei chyfraniad yn ôl hyd ddiwedd y drafodaeth pan ddarllenodd datganiad a oedd wedi ei baratoi ymlaen llaw gyda'r bwriad o wthio am bleidlais gan nodi'n benodol "*and I didn't want to be picked up on anything else*". Gan ystyried yr amgylchiadau oedd ymwneud â'r cynnig hwn, natur y buddiant a'r modd y bu i'r Cynghorydd Clarke gyfrannu yng nghyfarfod y Cyngor, casglodd y Pwyllgor fod y Cynghorydd Clarke wedi mabwysiadu safiad penodol ynghylch y cais cyn y cyfarfod ac nad oedd yn barod i ystyried awgrymiadau eraill er gwaethaf rhinwedd unrhyw gynig a wnaed.

- (4) Canfu'r Pwyllgor fod y Cynghorydd Clarke wedi torri paragraff 6(1) (a) y Cod Ymddygiad Aelodau.

Roedd y rhesymau am benderfyniad y Pwyllgor fel a ganlyn:-

Canfu'r Pwyllgor fod y Cynghorydd Clarke wedi cymryd rhan mewn sawl cyfarfod lle'r oedd ganddi fuddiant a oedd yn rhagfarnu a'i bod wedi gweithredu fel aelod i ddylanwadu ar gais ariannol gan y SFaTh ac wedi torri'r Cod Ymddygiad Aelodau. Ystyriodd y Pwyllgor nad oedd ei hymddygiad yn cyrraedd disgwyliadau'r safon ymddygiad i aelodau ac y gellid yn rhesymol ystyried ei bod wedi dwyn anfri ar swydd aelod o'r Cyngor.

Yna, ymneilltuodd y Pwyllgor i ystyried pa gamau i'w cymryd.

Ar ôl dod i benderfyniad, fe wnaeth y Pwyllgor ailymgynnull a chyhoeddodd y Cadeirydd fod y Pwyllgor Safonau wedi penderfynu y dylid gwahardd y Cynghorydd Clarke rhag bod yn aelod o Gyngor Tref Tywyn am gyfnod o dri mis.

Roedd y rhesymau am benderfyniad y Pwyllgor fel a ganlyn.

Amrediad a natur torri'r Cod dros gyfnod o nifer o fisoedd. Y ffaith fod y Cynghorydd Clarke wedi methu â datgan a gweithredu'n briodol ar fuddiant a oedd yn rhagfarnu, ond hefyd wedi cyfrannu at ddadl ar ystyriaeth y Cyngor o geisiadau am gymorth ariannol i'r SFaTh.

Dim cydnabyddiaeth gan y Cynghorydd Clarke ei bod hi o bosib wedi torri'r Cod Ymddygiad. Parodd hyn drwy gydol y broses ymchwilio ac yn ystod gwrandawriad y Pwyllgor Safonau.

Er bod y Pwyllgor yn derbyn fod yna o bosib elfen o ansicrwydd ynghylch y cyngor penodol yr oedd y Clerc wedi'i roi i'r Cynghorydd Clarke, roedd y Pwyllgor hefyd yn ystyried mai cyfrifoldeb yr aelod unigol oedd hi yn y pendraw i wneud ei benderfyniadau ei hun ar faterion ymddygiad. Roedd yna hefyd achosion lle y dylai'r Cynghorydd Clarke fod wedi ystyried neu ailystyried ei sefyllfa, gan gynnwys y ffaith ei bod wedi cael ei henwi'n benodol fel dyledwr yng nghyfrifon y SFaTh a'i bod wedi darllen hyn a'r ohebiaeth gan yr Ombwdsmon yn ystod y cyfnod perthnasol yn rhoi gwybod iddi am y cwynion penodol ac am y bwriad i ymchwilio.

Rhoddodd y Pwyllgor ystyriaeth i'r ffaith fod y Cynghorydd Clarke yn aelod eithaf dibrofiad.

Argymhellodd y Pwyllgor hefyd y dylid trefnu i'r Cynghorydd Clarke dderbyn hyfforddiant un i un ar y Cod Ymddygiad i Aelodau.

Cyhoeddodd y Cadeirydd:-

- (1) Y gall y Cynghorydd Nancy Clarke apelio yn erbyn penderfyniad y Pwyllgor Safonau i dribiwnlys apeliadau a dynnwyd o Banel Dyfarnu Cymru. Byddai rhaid cyflwyno apêl drwy anfon rhybudd ysgrifenedig at Lywydd y Panel Dyfarnu o fewn 21 diwrnod i dderbyn y rhybudd o benderfyniad. Byddai rhaid i'r rhybudd apêl nodi'r rhesymau dros apelio a hefyd p'un a oedd yr aelod yn cydsynio i'r apêl gael ei gynnal drwy sylwadau ysgrifenedig.
- (2) Cyhoeddwyd adroddiad ar ddeilliant yr ymchwiliad yn unol â Rheoliadau Ymchwiliadau Llywodraeth Leol (Swyddogaethau Swyddogion Monitro a Phwyllgorau Safonau) (Cymru) 2001.
- (3) Yr hysbyswyd y Cynghorydd Nancy Clarke, yr achwynydd ac Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru yn briodol.

Dechreuodd y cyfarfod am 10.30am a daeth i ben am 3.05pm.